

HOSPITALITE NOTRE DAME DE LOURDES

DIENST SAINTE BERNADETTE

VORMING

MODULE -3-

INLEIDNG

In de tweede vormingsmodule hebben wij getracht te antwoorden op de vraag: wat is de christelijke spiritualiteit? Wij deden het vanuit haar eigen bijzonderheden.

Wij hebben daarbij de bronnen van de spiritualiteit alleen maar opgesomd.

In deze derde module zullen wij uitweiden over drie bronnen van de christelijke spiritualiteit: het Woord van God, de Sacramenten en het Gebed. De twee andere bronnen, de devotie voor Maria en voor de heiligen, en ook de dienst aan onze medemensen, zijn uitgewerkt doorheen de uiteenzettingen van de drie modules.

Eerst het Woord van God, want onze God is een God die spreekt. En zijn Woord is vlees geworden in de persoon van Jezus Christus. Het christelijk leven begint altijd bij het luisteren naar het Woord van God en het in de praktijk brengen.

Dan komen de sacramenten. Het christendom is de godsdienst van de Menswording en deze aanwezigheid van Jezus onder ons loopt verder in de Kerk. Zij is het die op Pinksteren de bijstand van de heilige Geest ontving. Vandaag verspreidt de Kerk het leven van God in de viering van de sacramenten, die het zichtbaar en efficiënte teken zijn van zijn genade.

Ten slotte komt het gebed, de derde bron, die we zullen ontwikkelen vanuit de woorden van Onze Lieve Vrouw van Lourdes tijdens de 8^e verschijning: “Bid voor de zondaars”. Het is geen traktaat over het gebed. Wij willen gewoon als ziekenhelpers ons plaatsen in de school van Maria, die door haar woorden en gebaren Bernadette heeft geleerd de stap te zetten van “de gebeden” die ze gewoon was te bidden, naar het gebed, naar de persoonlijke relatie met God.

P. Horacio Brito
Algemeen Aalmoezenier van H.N.D. de Lourdes

I. HET WOORD VAN GOD

Het Woord van God is de primordiale bron van de christelijke spiritualiteit, want het doet het Geloof ontstaan. Alle bronnen van de christelijke spiritualiteit, de sacramenten, het gebed, enz.... veronderstellen het Geloof en vieren het Geloof; een Geloof dat zijn oorsprong vindt in het trouw beluisteren van het Woord van God.

Voor de apostel Paulus ontstaat het Geloof vanuit de verkondiging van het Woord (Rom 10, 14). Voor Jezus is de leerling degene die “luistert naar het Woord van God en het in praktijk brengt (Mt 7, 21). In de parabel van de zaaier is de spirituele vrucht in verhouding met het aanvaarden van het Woord: Mt 13, 1-23.

De ervaring leert ons dat wat ons Geloof ondersteunt, is het luisteren in de beste omstandigheden naar Gods Woord, welke ook de vormen zijn waarin de Kerk het ons aanbiedt: tijdens de eucharistieviering, de predicatie, de onderrichtingen, de viering van de sacramenten, de liturgische vieringen, enz. Laten we hierover even luisteren naar wat paus Franciscus zegt over de **Spirituele (geestelijke) lezing van het Woord van God.**

“Er bestaat een concrete manier om te luisteren naar hetgeen de Heer ons wil zeggen in zijn Woord en om ons door zijn Geest te laten omvormen. Dit noemen wij de 'lectio divina'. Het gaat om het lezen van het Woord van God binnen een gebedsmoment om God de kans te bieden ons te verlichten en te vernieuwen” (Paus Franciscus, “De vreugde van het Evangelie”, nr. 152).

“Het is goed zich in tegenwoordigheid van God, in een rustige lezing van de tekst bijvoorbeeld af te vragen: “Heer, wat zegt die tekst aan mij? Wat wilt u in mijn leven veranderen door deze boodschap? Wat hindert me in deze tekst? Waarom interesseert hij mij niet?” of “Wat boeit me, wat stimuleert me in dit Woord? Wat trekt me aan? Waarom trekt dat me aan?”

“Het is normaal dat wanneer men naar de Heer probeert te luisteren, bekoringen de kop opsteken. Een ervan is dat men zich ongemakkelijk of verdrukt voelt en op zichzelf terugplooit; een andere veel voorkomende bekoring is dat men erover nadenkt wat de tekst aan anderen zegt om hem niet op het eigen leven te moeten toepassen. Het gebeurt ook dat men excuses zoekt om de specifieke boodschap van een tekst af te zwakken. Andere keren menen wij dat God van ons een ter veeleisende beslissing vraagt waartoe we nog niet in staat zijn. Dit leidt ertoe dat vele mensen de vreugde van de ontmoeting met het Woord verliezen; maar dit zou betekenen dat men vergeet dat niemand geduldiger is dan God de Vader, dat niemand zoals Hij begrijpt en weet te wachten. Hij nodigt altijd uit een stap verder te zetten, maar eist geen totaal antwoord als we de weg die dit mogelijk maakt, nog niet helemaal hebben afgelegd. Hij verlangt gewoon dat we eerlijk kijken naar ons bestaan en het Hem ongeveinsd aanbieden, dat we bereid zijn te blijven groeien en dat we Hem datgene zouden vragen waartoe we nog niet in staat zijn”.

(Paus Franciscus, “De vreugde van het Evangelie”, nr. 153)

De Kerk, de gemeenschap van de gelovigen dus, is de “gebruikelijke plek” voor de verkondiging van het Woord. Een christen kan soms niet weten wat er staat in de verschillende boeken van de Bijbel, maar hij mag niet onbekend zijn met wat er in de Evangelies staat. In deze hebben wij toegang tot de persoon van Christus, die het Woord van God is. Daarom zijn wij uitgenodigd ons die woorden eigen te maken in een houding als leerling. De verkondiging van het

Evangelie en de Eucharistie zijn de sterkste ervaringen van de aanwezigheid van de Heer in het leven van een christen.

Paus Franciscus zegt hierover: “Elke evangelisatie is gefundeerd op het Woord van God, beluisterd, overwogen, beleefd, gevierd, en ervan getuigend. De Heilige Schrift is de bron van de evangelisatie. Bijgevolg moet men zich voortdurend vormen door te luisteren naar het Woord van God.

“De Kerk evangeliseert niet als ze zich niet voortdurend laat evangeliseren. Het is onontbeerlijk dat het Woord van God steeds meer en meer het hart wordt van iedere kerkelijke activiteit. Het Woord van God dat wordt beluisterd en gevierd, vooral in de eucharistie, voedt en versterkt de christenen innerlijk en maakt hen bekwaam voor een authentiek, evangelisch getuigenis in het dagelijks leven. De oude tegenstelling tussen Woord en Sacrament is voortaan overstegen. Het verkondigde Woord, levend en werkdadig, bereidt voor op het ontvangen van het sacrament en in het sacrament bereikt dit Woord zijn maximale werkdadigheid” (“De vreugde van het Evangelie”, nr. 174).

“De evangelisatie vraagt een vertrouwdheid met het Woord van God. Dit vereist dat bisdommen, parochies en alle kerkelijke groeperingen een ernstige en volgehouden studie van de Bijbel aanreiken, en de biddende lezing ervan, persoonlijk en in gemeenschap, bevorderen. Wij tasten niet zoekend in het duister, wij dienen ook niet meer te wachten tot God zijn Woord tot ons richt, want in werkelijkheid heeft God gesproken, Hij is niet de grote onbekende maar Hij heeft zich aan ons getoond. Openen wij ons hart voor de zo kostbare schat van het geopenbaarde Woord” (“De vreugde van het Evangelie”, nr. 175).

II. DE SACRAMENTEN

De Katechismus van de katholieke Kerk geeft ons volgende definitie: “De sacramenten zijn werkzame tekenen van de genade, ingesteld door Christus en toevertrouwd aan de Kerk, waardoor ons het goddelijk leven verleend wordt. De zichtbare ritens waarmee de sacramenten gevierd worden, duiden de genade aan die elk sacrament eigen is, en verwezenlijken die. Ze dragen vrucht in wie ze in de vereiste gesteltenis ontvangen” (nr. 1131).

Een sacrament is dus een daad van God, want alleen God kan “zijn goddelijk leven schenken”, en dit langs een zichtbaar teken, en ten gunste van de mens en de mensheid. Daarom moeten we ook zeggen dat het eerste en meest beslissende sacrament Jezus zelf is, de mens geworden God, m.a.w. de menswording. De definitie van het sacrament past helemaal bij de realiteit die de Menswording is. Er is een tastbaar, zichtbaar teken: de mens Jezus van Nazaret: “Wat onze ogen hebben gezien, wat we hebben aanschouwd en wat onze handen hebben aangeraakt” bevestigt de heilige Johannes (1 Joh 1, 1).

Deze goddelijke daad die de Menswording is, produceert een kapitale, efficiënte genade, want zij is draagster van het heil voor heel de mensheid en voor altijd. Jezus is dus het sacrament bij uitstek. En het is vanuit dat initiële sacrament dat de zeven sacramenten zullen bestaan die aan de zijn toevertrouwd en eerst de Kerk zelf. De sacramenten zijn daden van God in relatie met de stichtingsdaad die de Menswording is.

De sacramenten van de Kerk zijn de verlenging van de Menswording. Zij verlengen dat eerste sacrament dat Jezus Christus is. Zij verlangen ook wat God heeft vervuld door zijn Zoon Jezus langs hee zijn aardse leven. Het is in die zin dat wij kunnen stellen dat de sacramenten door Christus zijn “ingesteld”. Zij verwijzen naar de persoon van Jezus, zijn leven, zijn woorden en zijn daden.

“De sacramenten zijn door Christus ingesteld en ze zijn zeven in getal, te weten het doopsel, het vormsel, de eucharistie, de boete, de ziekenzalving, de priesterwijding en het huwelijk. De zeven sacramenten raken alle fasen en belangrijke momenten in het leven van de christen: zij brengen het geloofsleven van de christen tot ontstaan en groei, verlenen genezing en zending. Er bestaat dus een zekere gelijkenis tussen de fasen van het natuurlijk leven en die van het geestelijk leven” (KKK nr. 1210)

Door de sacramenten van de christelijke initiatie – het doopsel, het vormsel en de eucharistie – wordt de grondslag van heel het christelijk leven gelegd. Herboren door het doopsel, worden de gelovigen immers door het sacrament van het vormsel gesterkt en in de eucharistie met het brood van het eeuwige leven gevoed, zodat zij door deze sacramenten van de christelijke initiatie meer en meer de schatten van het goddelijk leven deelachtig worden en vooruitgaan op de weg van de volmaakte liefde.

Dat nieuwe leven dragen wij “in aarden potten” (2Kor 4, 7), het is nog “met Christus in God verborgen” (Ko 3, 3). Wij zijn nog in onze aardse woonplaats onderworpen aan het lijden, de ziekte en de dood. Dat nieuwe leven als kind van God kan verzwakt worden of zelfs voor de zonde verloren gaan. De Heer Jezus Christus, de geneesheer van onze zielen en lichamen, Hij die de zonden van de lamme vergaf en hem genezing van het lichaam schonk, heeft gewild dat de Kerk, in de kracht van de heilige Geest, zijn werk van genezing en heil verderzet bij zijn eigen leden. **Dat is het doel van de twee sacramenten van genezing: het sacrament van de Boete of Verzoening en de Ziekenzalving.**

Twee andere sacramenten, de priesterwijding en het huwelijk, zijn ingesteld voor het heil van de anderen. Indien zij ook bijdragen tot het heil van de personen, dan is het langs de dienst aan anderen. Zij kennen een **een bijzondere zending van de Kerk toe en dienen voor de verheffing van het Godsvolk.** Zij die al geheiligd waren door het Doopsel en Vormsel voor het priesterschap van alle gelovigen, kunnen door deze sacramenten bijzondere wijdingen ontvangen. Zij die het sacrament van de priesterwijding ontvangen, worden gewijd om in de naam van Christus “door het woord en de genade van God de herders van de Kerk” (LG nr. 11) te zijn. Van hun kant worden “de christelijke echtparen, om waardig de plichten van hun staat te vervullen, gesterkt en als gewijd door een bijzonder sacrament” (LG nr. 48).

Door het Doopsel doet God ons geboren worden in het nieuwe leven in Christus. Hij bevrijdt ons van de zonde en maakt ons tot leden van de Kerk. Tijdens de viering, na het Woord van God te hebben beluisterd, worden de dopelingen (of hun ouders als het om kinderen gaat) en de gemeenschap uitgenodigd het geloof van de kerk te belijden, waarin de persoon zal worden gedoopt. Daarna giet de priester (of de diaken) water over de persoon, zeggend: “Ik doop u in de naam van de Vader en van de Zoon en van de heilige Geest.” Vervolgens ontvangt de nieuwgedoopte de zalving met het chrisma, door de bisschop gewijde olie die de gave van de heilige Geest betekent. Nadien legt men een wit kled op, teken van het nieuwe leven en geeft men een brandende kaars: Jezus Christus is ons licht, onze gids. Het Doopsel wordt door een priester of diaken gevierd en kan op elke leeftijd worden ontvangen.

Door het Doopsel maakt God van ons een christen. **Door het Vormsel** versterkt God ons met een speciale kracht van de heilige Geest, om getuigen te worden Christus en actieve leden van de Kerk. Daarom wordt de viering van dit sacrament geleid door de bisschop (of zijn vertegenwoordiger), de verantwoordelijke voor alle christenen in een bisdom. Na het Woord van God te hebben beluisterd, beantwoorden de vormelingen op de naamafroeping met “Hier ben ik”. Vervolgens roept de bisschop met een speciaal gebed de heilige Geest over hen af. Ten slotte ontvangen zij opnieuw de zalving met het chrisma (zoals bij het Doopsel) met deze woorden: “Wees getekend door de heilige Geest, de gave van God”. Het Vormsel wordt meestal tijdens de adolescentie toegediend, maar ook op volwassen leeftijd.

Het sacrament van de Eucharistie wordt ook “Mis” of “Communie” genoemd. Het woord “eucharistie” dat in het Grieks “danken” betekent, verwijst naar het Laatste Avondmaal van Jezus met zijn leerlingen, juist voor zijn dood op het kruis. Jezus nam brood en wijn, dankte God, zijn Vader, en zei tot de leerlingen: “Neem en eet, gij allen: dit is mijn lichaam, gegeven voor u... Neem en drink, gij allen: dit is mijn bloed, vergoten voor u”. En Hij voegde er vervolgens aan toe: “Doe dit in gedachtenis aan Mij”. Zo duidt deze maaltijd het gegeven leven van Jezus op het kruis, zijn liefdesoffer. Daarom wordt dit geconsacreerde brood (waarover de priester de handen houdt terwijl hij de woorden van Christus herhaalt) ook 'eucharistie' genoemd, want het is het zichtbare teken van Jezus die zich aan God de Vader offert en zich aan de mensen geeft. Men noemt het ook 'hostie' (dat betekent “Hij die zich als offer geeft”) of “Brood van leven”.

De verreezen Jezus blijft zich inderdaad geven: in elke Eucharistie geeft Hij zich in het geconsacreerde brood en de geconsacreerde wijn, die Reële Aanwezigheid van Christus worden, “lichaam van Christus” en “bloed van Christus”. Bij het ontvangen van Jezus Christus in de “communie” zijn wij met Hem verenigd. In de andere sacramenten ontvangen wij een gave van God; in de Eucharistie ontvangen wij de Zoon van God, Jezus Christus zelf: daarom zegt men dat “de Eucharistie de bron en het hoogtepunt is van het christelijk leven”. Een christen kan in elke Mis de communie ontvangen, maar als hij weet dat hij zware zonden heeft bedreven, die ingaan tegen de 'communio – eenheid’ met God en met de mensen, het noodzakelijk is dat hij enige tijd voor de Mis aan het priester het sacrament van de Verzoening vraagt.

Het sacrament van de Orde, de term komt van “ordinatio” (dat “orde scheppen” betekent, organiseren van de verdeling van de taken). Jezus Christus, de Goede Herder, heeft inderdaad mensen belast met het handelen in zijn naam om het volk (de Kerk) te roepen en te verzamelen, hun het Woord van God te leren, de sacramenten te vieren en hen uit te zenden. Het is de taak van de bisschoppen, de priesters en de diakens.

Voor hun bisschopswijding ontvangen **de bisschoppen** (onder de priesters gekozen), zoals de apostelen, de volheid van het sacrament van de Orde: zij zijn de opvolgers van de apostelen en ontvangen gewoonlijk de taak herder te zijn van een Lokale Kerk (dat is het deel van het Godsvolk dat een bisdom vormt). De bisschoppen hebben een drievoudige taak: het Volk van God onderrichten, heiligen en leiden.

De bisschop ontvangt van God medewerkers die ook gewijd zijn voor de zending: priesters en diakens.

Omdat hij niet in alle gemeenschappen van zijn bisdom aanwezig kan zijn, omringt de bisschop zich met medewerkers, **de priesters**. Door de wijding verklaart de bisschop voor echt de roeping die sommigen hebben gehoord om priester te worden. Door de handoplegging bij de wijding vraagt hij de heilige Geest hen te consacreran, opdat ook zij de zending ontvangen om

t

eken te zijn van Christus de herder tussen zijn mensen, door de Eucharistie te vieren, de zonden te vergeven, door onderricht te geven en de hun toevertrouwde gemeenschap te leiden. In het Westen roept de Kerk alleen mannen die bereid zijn in celibaat te leven, uit liefde voor Christus en voor de mensen.

De diakens zijn christenen die door de handoplegging bij de wijding door de bisschop, de zending ontvangen teken te zijn van Christus, Dienaar onder de mensen. Zij hebben in de pastorale organisatie van de Kerk een bijzondere zending van de bisschop, het vaakst in verband met de sociale actie van de Kerk. Alle priesters beginnen enkele maanden als diaken. Maar er zijn ook permanente diakens, die voor het merendeel gehuwd zijn en een beroep uitoefenen.

Met het sacrament van het huwelijk duidt Jezus op de liefde voor zijn Lichaam dat de Kerk is, en Hij geeft aan de echtgenoten de genade vanuit diezelfde liefde te beminnen, opdat zij mag stralen en bron van leven zijn. Het sacrament van het huwelijk bezegelt de wettelijke eenheid tussen twee mensen van verschillende sekse. Langs Hem engageren de echtgenoten zich voor het leven tegenover God en de Kerk. Het **engagement** rust op vier pijlers:

- vrij en vrijwillig, zonder welke dwang ook, in de wederzijdse gave van de een aan de andere.
- trouw blijven aan de andere, want in de liefde steunt de een op de andere om te leven.
- voor heel het leven, zonder enige restrictie in de tijd: het huwelijk is onontbindbaar: “Wat God verbindt zal de mens niet scheiden” heeft Jezus gezegd.
- het leven van kinderen die uit deze vereniging geboren worden aanvaarden, en voor zover mogelijk ze te laten dopen en christelijk opvoeden.

Tijdens de viering van het huwelijk, na het Woord van God te hebben beluisterd, spreken de echtgenoten hun wederzijdse aanvaarding uit, ontvangen zij van de heilige Geest de zegen over hun vereniging, en daarna wisselen ze de gezegende huwelijksringen uit, uiterlijk teken van hun verbondenheid.

Door de Ziekenzalving geneest over verlicht Christus de bevrijder van de fysische ziekte en sterkt het geloof van de zieken, als teken dat Hij gekomen is voor de genezing van de mensheid. Dat sacrament heeft tot doel een bijzondere genade te geven aan de christen die moeilijkheden kent die inherent zijn aan een zware ziekte of ouderdom. Het is een teken van Gods tederheid voor de lijdende mens.

In de viering van dit sacrament vragen wij aan Christus:

- **de versterking**, de vrede en de moed om op christelijke wijze het lijden van de ziekte of de ouderdom te dragen.
- **de vergeving** van de zonden, indien de zieke het sacrament van de Boete niet heeft kunnen ontvangen.
- **het herstel** van de gezondheid.
- **de voorbereiding** op de overgang naar het eeuwige leven, wanneer de dood nabij is.

Indien een zieke na de zalving de gezondheid terugvindt kan hij, in geval van een nieuwe zware ziekte, dit sacrament opnieuw ontvangen. Ook tijdens dezelfde ziekte kan dit sacrament opnieuw worden toegediend, indien de ziekte verergert.

Het sacrament van de vergeving (Verzoening of Biecht). De mens is gemaakt voor het leven. Een leven in eenheid met God en met de mensen. Daarvoor heeft God ons levensregels gegeven. De Tien Geboden die men in het O.T. vindt zijn er een uitdrukking van. Jezus heeft ze

allemaal samengevat in één groot gebod: “Gij zult de Heer uw God beminnen en uw naaste als uzelf”.

Maar het gebeurt dat wij weigeren te leven in waarheid en liefde, in gerechtigheid en vrede. Deze weigering noemen wij “zonde”. En de zonde is een gevangenis die ons belet in volheid te leven, zoals God het voor ons wenst. Jezus is gekomen om allen te bevrijden van de zonde, die wensen deze spiraal van de dood te verlaten.

Dat is de reden van zijn komst op aarde. Het is deze vergeving en bevrijding die in het Sacrament van de Verzoening worden gevierd. Door onze dodelijke houdingen te zien en aan te duiden vragen wij aan God ons te bevrijden, om binnen te treden in de dynamiek van het nieuwe leven, zoals bij ons Doopsel.

Men moet een onderscheid maken tussen psychologische begeleiding en de viering van het sacrament van de verzoening. De psycholoog zoekt met zijn patiënt van waar zijn “slecht voelen” komt, meestal door een introspectie in zijn verleden. Hij oordeelt niet over de morele draagkracht van het kwaad waarover de patiënt zich beklaagt. Hij helpt om de oorsprong te begrijpen van de psychologische situatie om deze beter te kunnen beheren en beheersen.

De priester echter ontvangt een mens die zijn zonde kent, het kwaad waarvan hij zegt objectief schuldig te zijn en waarover hij berouw heeft. Na het beluisteren van het Woord van God en gebed om te onderscheiden hoe zijn leven onder de zonde is komen te vallen, wordt de zondaar uitgenodigd al zijn zonden te belijden. Daarna neemt de priester wat tijd voor een dialoog, om de persoon aan te moedigen zijn leven te veranderen en er de middelen voor te nemen.

Hij geeft hem een “penitentie”, een gebaar dat hij moet stellen die zal getuigen van de bekering die de boeteling wil beleven. Ten slotte legt hij hem de handen op met de woorden van de verzoening met God en met de Kerk: “Ik vergeef u, in de naam van de Vader, van de Zoon en van de heilige Geest.”

III. HET GEBED

Het gebed is onze relatie met God. Bidden tot de heer is met Hem samenzijn. Voor veel personen is het gebed eerder iets aan God vragen. Maar de goede God weet echt wat we nodig hebben. Daarom, in het Onze Vader, leert Jezus ons aan God te vragen wat de vader ons wil geven, wat wij nodig hebben, wat goed voor ons is.

“Ik hoorde een geluid als een windstoot”, zo beschrijft Bernadette het begin van de verschijningen, het begin van de gebeurtenissen die aan de basis liggen van wat Lourdes vandaag is. Zoals voor de apostelen op Pinksteren wordt de heilige Geest aan Bernadette gegeven, opdat zij kan aanschouwen, verinnerlijken, deelnemen en getuigen van het heilsmysterie voor heel de mensheid.

In dit gebeuren wordt Maria, de Moeder van God, voor dit meisje een echte pedagoge van het geestelijk leven. Door haar aanwezigheid, haar woorden en gebaren zal ze Bernadette beetje bij beetje inleiden in de aanschouwing van haar Zoon, de Verlosser van de wereld.

Het geheim van deze “mariale pedagogie” bevindt zich allereerst in de wederzijdse begroeting van deze twee vrouwen. Maria en Bernadette geven zich aan elkaar. Door Maria te

begroeten, begroet Bernadette Christus. “Waarom heb ik het te danken dat de Moeder van mijn Heer naar mij toekomt?” (Lc 1, 42) Door Bernadette te begroeten, begroet Maria Christus: “Alles wat gij gedaan hebt aan een der geringsten van mijn broeders, hebt gij aan Mij gedaan” (Mt 25, 40). Het zegel van het verbond, van deze ontmoeting en deze vriendschap, zal het kruisteken zijn. “Het kruisteken is in zekere zin de synthese van ons geloof” (Paus Benedictus XVI in Lourdes).

Het andere geheim van deze “Weg van Maria” zal het rozenkransgebed zijn, want hij zal dienen als de ondersteuning van de ontmoeting. Vooreerst een pedagogische steun, want alle gebeden die Bernadette kende vindt men in deze traditionele vroomheid van de Kerk. Geestelijke steun ook, want het is ook langs dit eenvoudige en toegankelijke gebed dat de christenen het verloop van het leven van Christus kunnen volgen. Wat Maria dus aan Bernadette mededeelt en toevertrouwt is haar eigen ervaring als leerling van Christus, haar eigen ervaring van het christelijk leven. Daarover schrijft de heilige Johannes Paulus II: “De herinneringen aan Jezus, geprent in haar hart, waren altijd met haar en ze riepen de verschillende momenten uit haar leven aan de zijde van haar Zoon in haar op. In zekere zin vormden die herinneringen de 'rozenkrans' die zij onafgebroken reciteerde gedurende haar leven op aarde.

Op die wijze openen Maria, meesteres van het geestelijk leven, en Bernadette, dochter van de Vader en leerlinge van Christus, de poort van deze mooie “school van gebed” die ons sinds meer dan 150 jaar in Lourdes is gegeven. Door het rozenkransgebed, vandaag zoals gisteren, in het Heiligdom of elders, via diverse communicatiemiddelen, leren miljoenen pelgrims de onpeilbare rijkdommen van het mysterie van Christus kennen en zich eigen maken.

Het gebed voor de zondaars

Tijdens de eerste verschijningen wordt het thema van het gebed niet uitdrukkelijk vermeld, maar het is duidelijk aanwezig in de praktijk van het rozenkransgebed. Maria zegt aan Bernadette niets in verband met het gebed, maar dag na dag sluit ze zich aan bij Bernadette in het gebed. Want zodra Bernadette bij de Grot toekomt, knielt ze neer, maakt het kruisteken en begint onmiddellijk met het rozenkransgebed. Het is tijdens deze eenvoudige meditatie dat de Dame aan Bernadette verschijnt, en zich bij haar gebed aansluit. In stilte, met haar eigen rozenkrans tussen de vingers, zijn de Dame en Bernadette één in gebed.

Voor de eerste keer, bij de achtste verschijning, brengt de Dame een precisering aan: “Bid tot God voor de zondaars”. Deze vraag moet belangrijk zijn, want de Dame zal haar wens bij vier opeenvolgende verschijningen herhalen en zelfs meerder keren bij elk van deze. Het is ook waar dat deze vraag nooit alleen kwam, maar altijd vergezeld was van andere vragen: “Ga aan de bron drinken en was u er” en “Boete! Boete! Boete!”.

Bernadette aanvaardt deze vraag onmiddellijk en past ze toe, eerst voor haarzelf tijdens die dagen, maar ook tot het einde van haar leven. Het schijnt trouwens dat de laatste woorden van Bernadette juist voor haar sterven waren: “Bid voor mij, arme zondares”.

De zin van het gebed voor de zondaars

Twee van deze woorden hebben een bijzonder gewicht, want zij verwijzen naar twee niet te verwaarlozen realiteiten: het gebed en de zonde.

In de Heilige Schrift wordt de zonde altijd beschouwd met zijn twee aspecten: de band met de mens en de band met God. Deze twee aspecten hebben een punt gemeen: het gaat altijd om een breuk, een breuk tussen de mens en God, en een breuk tussen mensen onderling.

In een eerste benadering is de zondaar degene die concrete daden stelt die hem van God en van zijn medemensen verwijderen. Bij de tweede benadering kan men spreken over de mens die door de zonde is gekwetst. Hij toont zich als een onvolmaakt wezen, een gevallen natuur. Wij dragen inderdaad onze kwetsuren met ons mee, wij zijn er min of meer van bewust, wij zijn er min of meer voor verantwoordelijk, maar wij geven ze altijd onder een of andere vorm door aan de anderen, zelfs zonder het te willen. Paulus erkende het en zei: “Ik doe niet het goede dat ik wil, maar het kwade dat ik niet wil” (Rom 7, 19).

Door de concrete daden die we stellen op het vlak van de zonde, en door de kwetsuren die wij in het diepst van onszelf meedragen, begrijpen we dat er een solidariteit in de mensheid bestaat op het vlak van het Kwade en van de zonde. Het is al een christelijke houding, wanneer men van deze solidariteit bewust wordt. Maar de Heer doet ons echter in zijn Evangelie ontdekken dat naast deze realiteit er nog een andere realiteit bestaat. Het gaat om het leven van God in ons, de liefde dus. Paulus zei ook: “Gods liefde is in ons hart uitgestort door de heilige Geest die ons werd geschonken” (Rom 5, 5). Er bestaat dus onder ons op het vlak van de liefde een eenheid, geen breuk, tussen de mens en God en de mensen onderling.

Het is de taak van het gebed, zo zegt Paulus, deze Geest van God in ons te laten ontspringen, die ons bijeenbrengt, die van ons één lichaam maakt en die ons is gegeven opdat wij als broeders leven, want wij zijn broeders van Christus en met Hem kinderen van dezelfde Vader.

De ontdekking via het gebed van deze band van liefde onder ons is een ervaring die altijd weer moet worden overgedaan. Daarom is het dat de Heer, wanneer Hij over het gebed spreekt – en Hij zegt er niet veel over – dat Hij de volharding in het gebed beklemtoont (Lc 18, 1-18).

Waarom? Omdat deze ontdekking in de tijd gebeurt, in de tijd van ons bestaan. Het is niets anders dan dat waarover de heilige Paulus en alle spirituele meesters spreken: het leven in de Geest van God.

Bernadette heeft de betekenis van de vraag van de Heilige Maagd goed begrepen. Ze begrijpt dat ze een door de zonde gekwetst schepsel is, maar ze begrijpt ook dat ze een door Gods genade herschapen schepsel is.

Dat spirituele gevecht tussen de zonde en de genade in de diepte van ons hart is een gevecht van elk moment. Wij moeten inderdaad voortdurend verbeteren wat we zijn om te worden waartoe we geroepen zijn. Wij moeten voortdurend de stap zetten van de houding die ons door de wereld wordt gedictieerd naar de houding als leerling van Christus.

Bernadette maakt via het gebed de overgang waar Paulus van spreekt: van de oude naar de nieuwe mens. Zij zal het illustreren met heel eenvoudige maar zeer diepe woorden: “de eerste beweging is niet van ons, de tweede wel”. Een mooie illustratie van de woorden van Paulus: “Waar de zonde heeft gewoekerd, werd de genade mateloos” (Rom 5, 20).

Bernadette leed onder haar eigen karakter: “Het kookt in mij”, dat betekent in staat te zijn tot uiterst levendige reacties, ten koste van de liefde, de broederlijke liefde, de gerechtigheid tegenover de andere. Haar geestelijk directeur zal ooit zeggen: “Zij had zich levendige reacties te verwijten, daden van slecht humeur, eigen wil en te grote gevoeligheid.

Bij sommige gelegenheden kon ze zich laten gaan in bijzondere commentaren, en ongetwijfeld gelovend dat ze gelijk had bewaarde ze enkele koppige ideeën in haar geest, maar haar geweten werd vlug gealarmeerd en enkele keren vraagt zij vergeving aan de gemeenschap.

Maar elke keer dat zij zich betrapte op een flagrante foute gedachte die niet bij het Evangelie hoorde, keerde zij zich in gebed naar Christus, bekeek haar gedachte, herformuleerde ze haar woord en verbeterde ze haar daad.

Heel haar leven lang moest Bernadette met Christus herbeginnen wat ze verkeerd had gedaan. Het gaat hier echt niet om een gelegenheidshouding, maar wel over haar dagelijkse manier van leven.

Hoe vaak gebeurt er dat er verdeeldheid ontstaat of misverstanden opduiken in het leven van een echtpaar, in de relatie tussen ouders en kinderen, in de schoot van een familie, onder vrienden, en dat er bitterheid opduikt? Maar hoe vaak ook wordt men na gebed bewust dat deze houdingen steriel zijn, tot niets leiden en zelfs kwaad doen, en dat men geroepen is om een andere solidariteit te beleven: deze van de liefde?

Daarom zijn wij geroepen om, naar het voorbeeld van Bernadette, eerst voor onszelf te bidden die de eerste zondaars zijn. Dat is het wat die Oosterse christen deed, toen hij voortdurend herhaalde: “Heer Jezus Christus, Zoon van de levende God, ontferm U over mij, zondaar”.

Wij zijn ook geroepen om te bidden voor alle situaties die wij als mensen veroorzaken en waarvoor we verantwoordelijk zijn, zoals de oorlogen, het terrorisme, het geweld, het onrecht, het racisme, de vele vormen van armoede, het misbruik...

Maar we moeten nog verder gaan in het gebed voor de zondaars en de moed hebben te bidden voor onze vijanden, voor hen die wij niet beminnen, voor hen die ons kwaad doen, voor hen die ons belasteren, ons misprijzen, ons vernederen, opdat deze situaties zich omkeren en overgangsplaatsen worden om de eenheid te herstellen.

“Het gebed raakt ons mens zijn op de belangrijkste plek, het raakt ons hart. God verandert niet, maar wij veranderen langs de gehoorzaamheid en de overgave in het gebed.” (Paus Franciscus).

P. Horacio Brito
Algemeen Aalmoezenier van HND de Lourdes